

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ФАКУЛЬТЕТ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
КАФЕДРА ТЕАТРОЗНАВСТВА ТА АКТОРСЬКОЇ
МАЙСТЕРНОСТІ

Пояснювальна записка
до кваліфікаційної (магістерської) роботи

**на тему: «Теоретичні та практичні аспекти роботи над роллю Александри
Раян у виставі «Іфігенія» Дона Найгро (реж. Галина Воловецька)»**

Виконала: студентка II курсу, групи КМAM-21с

спеціальності 026 Сценічне мистецтво

(Акторське мистецтво драматичного
театру і кіно)

Карпіна Устина Костянтинівна

Керівник: доцент, кандидат
мистецтвознавства Лаврентій Р. Я.

Рецензент:

*До захиски.
12.12.2024.*

Львів – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТВОРЧИЙ ДОРОБОК ДОНА НАЙГРО В КОНТЕКСТІ СТАНОВЛЕННЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ ДРАМИ.....	8
1.1. Бібліографічний нарис життя Дона Найгро.....	8
1.2. Творчий доробок Дона Найгро.....	9
1.3. Постановки п'єс Дона Найгро в Україні та за кордоном.....	10
1.4. Формування американської драми і її вплив на сучасну драматургію.....	13
1.5. Драматургія Дона Найгро як прояв метамодернізму у сучасній американській драмі.....	18
РОЗДІЛ 2. ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНІСТЬ У П'ЄСІ «ІФІГЕНІЯ».....	23
2.1. Теоретичні аспекти терміну «інтертекстуальність».....	23
2.2. Аналіз персонажів п'єси «Іфігенія» Дона Найгро та їх інтертекстуальних референсів.....	24
2.3. Літературні алюзії в контексті інтертекстуальності у п'єсі «Іфігенія» Дона Найгро.....	27
2.4. Тематична та ідейна інтертекстуальність у драматургії Дона Найгро.....	28
2.5. Інтертекстуальність образу дівчини-підлітка у драматургії Дона Найгро.....	30
РОЗДІЛ 3. РОБОТА НАД ОБРАЗОМ АЛЕКСАНДРИ РАЯН У ДИПЛОМНІЙ ПОСТАНОВЦІ П'ЄСИ «ІФІГЕНІЯ» (РЕЖИСЕРКА ГАЛИНА ВОЛОВЕЦЬКА).....	35
3.1. Аналіз образу Лексі Раян через взаємодію із персонажами п'єси.....	35
3.1.1. Лексі та її оточення.....	35
3.1.2. Роль батька у формуванні особистості Лексі.....	36
3.1.3. Психологічний портрет взаємин Лексі та Ніка у контексті п'єси.....	37

3.1.4. Роль материнської фігури в житті Лексі.....	40
3.1.5. Конфлікт світоглядів: аналіз стосунків Лексі та Дженни у п'єсі «Іфігенія».....	41
3.1.6. Спорідненість образів Лексі та Томаса в умовах домінування Дженни.....	42
3.2. Акторська інтерпритація образу Лексі в постановці п'єси «Іфігенія» Галини Воловецької.....	43
3.3. Інтерпретація образу Лексі як Трикстера у виставі «Іфігенія»: Іронія, маніпуляція та псевдосамодостатність.....	48
ВИСНОВКИ.....	51
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ.....	55
ДОДАТКИ.....	59

ВСТУП

Темою обраного нами дослідження є «Теоретичні та практичні аспекти роботи над роллю Александри Раян у виставі «Іфігенія» Дона Найгро (реж. Галина Воловецька)». Обрана тема є *актуальною* через малодослідженість драматургії Дона Найгро. Попри понад 500 написаних ним п'єс і популярність у світі в Україні літературна творчість Дона Найгро не є настільки відомою. Варто додати, що наукового аналізу його драматургії практично немає, тому це дослідження створює можливість для заповнення прогалини у вивченні п'єс Дона Найгро – як складової сучасної американської драми. П'єси Найгро висвітлюють різноманітні теми – від особистісних конфліктів до суспільно значимих питань. Вони перегукуються з проблемами сучасного суспільства, такими як криза сім'ї, психологічні травми, пошук ідентичності та міжособистісні конфлікти. Дослідження цих аспектів може допомогти виявити, як американська драматургія відображає глобальні соціальні тенденції. Також варто розуміти, що живучи в епоху метамодернізму, важливо знати і розпізнавати ключові ознаки драматургії цієї епохи, а п'єса і вистава «Іфігенія», яка є прикладом драми метамодернізму, наочно їх демонструє сучасному глядачу. Героїня Лексі Раян є важливою складовою вистави «Іфігенія» і заслуговує на особливу увагу, адже вона змушує глядача критично глянути на ідею жертвовності, як найвищої форми любові та спонукає до додаткових роздумів і дискусій на цю тему, що робить виставу неоднозначною і цікавою для досліджень, а отже нашою метою є простеження динаміки образу Александри (Лексі) Раян у виставі «Іфігенія» Дона Найгро в режисерській інтерпретації Галини Воловецької, на базі теоретичного дослідження п'єси в контексті тенденцій американської драми, аналізу еволюції персонажки та її психологічних граней — а відтак аналізу мого власного акторського втілення цього образу у виставі. Ключовим для нашої акторської інтерпретації цієї героїні є трактування її як людини, що робить погані вчинки внаслідок внутрішньої зраненості, а не свідомої схильності до зла.

Об'єктом дослідження є п'єса і вистава «Іфігенія», а також концептуально важливий їхня персонажка — яку ми будемо розглядати у різних контекстах.

Предметом дослідження є еволюція персонажки Лексі Раян, вплив оточення на її формування як особистості, її місце у п'єсі Дона Найгро та її роль у виставі Г. Воловецької.

З огляду на визначені об'єкт, предмет і мету, сформульовані такі завдання дослідження:

- проаналізувати особливості творчої діяльності драматурга Дона Найгро та визначити об'єкт дослідження в його мистецькій спадщині;
- окреслити жанрові характеристики п'єси «Іфігенія» з урахуванням історичного та жанрового контексту її створення;
- промоніторити історію театральних постановок п'єс Дона Найгро, зокрема і в Україні;
- відстежити інтертекстуальні зв'язки і їх значення у драматургії Дона Найгро, зокрема і в п'єсі «Іфігенія»;
- зробити аналіз стосунків Лексі з сім'єю;
- проаналізувати зіграну авторкою персонажку Лексі Раян у контексті постановки Г. Воловецької.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Магістерська робота виконувалася у тісному практичному зв'язку з постановкою вистави «Іфігенія» другим магістерським курсом (групи КМAM-21с) ОП 026 Сценічне мистецтво (акторське мистецтво драматичного театру і кіно).

Теоретико-методологічна база магістерської роботи ґрунтується на застосуванні загальнонаукових методів і принципів аналізу, таких як історичний підхід, контекстуальний розгляд, порівняльний аналіз, а також систематизація та узагальнення отриманих результатів.

Методи дослідження обумовлені специфікою теми дослідження і ґрунтуються на принципах біографічного, історично-описового,

компаративістичного, герменевтичного аналізу, також використовували узагальнення і синтез, елементи психоаналітичного підходу.

Прем'єрні покази вистави «Іфігенія» відбулися 20 та 22 червня 2024 року на базі театру «ОКО» (Львів, вул. Театральна 22), отже результати і теоретичного опрацювання, і практичного втілення апробовано безпосередньо під час показу вистави. У додатку до нашої магістерської роботи подаємо фото- і відеоматеріали з показу та афішу.

Отримані результати мають теоретичну цінність у контексті поглиблення наукового вивчення драматургії Дона Найгро, визначення її місця у контексті сучасної американської театральної сцени і з'ясування ролі інтертекстуальності як одного з ключових аспектів його творчості. Вони можуть сприяти розвитку теорії метамодернізму, зокрема через аналіз взаємодії текстів у межах драматургічної практики, а також слугувати підґрунтям для подальших досліджень у галузі драматичного мистецтва. Практичні результати вже були використані безпосередньо мною під час роботи над роллю Александри і також під час прем'єрного показу. Результати можуть бути практично використані усіма іншими акторками чи акторами, котрі будуть працювати над роллю Лексі і уже будуть мати матеріальну базу і моє сценічне трактування образу героїні. Це дослідження є корисним для акторів у випадку відновлення вистави «Іфігенія» Г. Воловецької на сцені після великої кількості часу, коли вистава не гралася.

Структура роботи. Робота складається із Вступу, 3-х розділів, загальних висновків, списку використаних джерел (40 позицій) та додатків. Повний обсяг магістерського дослідження – 62 сторінки (43 сторінк – основна частина). У першому розділі розглядається біографія Дона Найгро, перелік драматургії автора і перелік вистав, поставлених за цією драматургією в Україні та за кордоном, також була коротко окреслена історія американської драми, включно до метамодернізму, до якого і належать п'єси Дона Найгро. Другий розділ сфокусований на понятті інтертекстуальності та його проявах у драматургії Дона Найгро. У третьому ролі описана моя робота над роллю Александри (Лексі) Раян

у виставі «Іфігенія» Дона Найгро (реж. Галина Воловецька) та проведений аналіз формування характеру героїні, його особливості і чинники впливу.